

Plus ratio quam vis

Konferencja naukowa poświęcona Profesorowi Jerzemu Lesławowi Wyrozumskiemu
Instytut Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, 4 listopada 2019 r.

2 listopada 2018 r. zmarł Profesor Jerzy Lesław Wyrozumski, wybitny mediewista, organizator nauki i społecznik oraz wyjątkowo prawy, życzliwy i serdeczny Człowiek. Profesor Wyrozumski był także doktorem *honoris causa* (2010) i przyjacielem Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nie zapomniał o nas także w ostatnich chwilach życia, ofiarowując Instytutowi Historii UR księgozbiór otrzymany od Profesora Romana Grodeckiego – swego Mistrza, urodzonego w Rzeszowie w 1889 r.

Z tej okazji w dniu 4 listopada 2019 r. w IH UR została zorganizowana sesja naukowa poświęcona Profesorowi Jerzemu Wyrozumskiemu, w pierwszą rocznicę Jego śmierci, połączona z otwarciem Sali seminaryjnej im. Profesora Romana Grodeckiego.

Uczestników spotkania przywitała i słowo wstępne wygłosiła niżej podpisana. Ważę wydarzenia podkreślili także w kolejnych wystąpieniach: prof. Paweł Grata, prorektor Collegium Nauk Humanistycznych i dyrektor Instytutu Historii – prof. Andrzej Bonusiak. Przed rozpoczęciem merytorycznej części konferencji uczestnicy uczcili symboliczną minutą ciszy pamięć Profesorów: Wyrozumskiego i Grodeckiego oraz wszystkich naszych nauczycieli–mistrzów.

W pierwszej części spotkania prof. Marcin Starzyński przybliżył sylwetkę Profesora Romana Grodeckiego, którego rodzina pochodziła z podrzeszowskiego Głogowa Małopolskiego, a następnie, choć krótko, mieszkała w Rzeszowie.

Cykl wystąpień poświęconych Profesorowi Wyrozumskiemu rozpoczął dr Waldemar Bukowski, który skupił się na omówieniu pochodzenia rodzinnego Profesora, urodzonego na Kresach Rzeczypospolitej, w Trembowli. Następnie prof. Krzysztof Ożóg, uczeń i następca profesora w Zakładzie Historii Średniowiecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, omówił główne nurty Jego działalności naukowej.

Po tych referatach nastąpiło uroczyste otwarcie Sali im. Profesora Romana Grodeckiego. Symbolicznego rozwiązania wstęgi na tablicy pamiątkowej dokonał Syn Profesora – dr Tomasz Wyrozumski, który ponadto wygłosił bardzo osobistą mowę dotyczącą relacji Jego Ojca z Profesorem Grodeckim.

Po wznowieniu obrad prof. Lidia Korczak – również uczennica Profesora Wyrozumskiego – omówiła Jego działalność urzędniczą w Uniwersytecie Jagiellońskim, ukoronowaną pełnieniem zaszczytnej funkcji prorektora. Z ust najbliższych współpracowników: prof. Andrzeja Białasa i prof. Jacka Purchli poznaliśmy dokonania i działalność Profesora w Polskiej Akademii Umiejętności oraz pracę społeczną w Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Ostatni z prelegentów¹ – prof. Krzysztof Stopka, również uczeń Profesora – zaprezentował tematy 15 doktoratów, których promotorem był Profesor

Wyrozumski oraz sylwetki ich wykonawców, z których większość kontynuuje karierę naukową.

Po wysłuchaniu referatów swymi wspomnieniami z czasów wspólnej pracy w PAU podzieliła się pani dyrektor Anna Michalewicz, podkreślając nieskazitelne cechy Profesora i dobry wpływ, jaki wywierał na współpracowników, w pełni potwierdzając tym samym słowa prof. Białasa o Jego nadzwyczajnej uczciwości.

Na zakończenie uczestnicy obrad obejrzelili film w reż. Macieja Zborka z Archiwum UJ pt. „Droga przez las – wspomnienia Profesora Jerzego Wyrozumskiego”.

Tytułem przewodnim konferencji była sentencja: *Plus ratio quam vis*. Ta dewiza uniwersytecka, obecnie wpisana do statutu UJ, zaczerpnięta z przysłowia łacińskiego *Plus ratio quam vis caeca valere solet* (Nie siłą, lecz rozumem rozjaśnia się ciemności), jest związana z Profesorem Jerzym Wyrozumskim od 1988 r., czyli od ponad 30 lat. Została zamieszczona na zdjęciu Profesora, wówczas prorektora UJ, który samotnie, w bardzo ekspresyjny sposób przekonuje milicjantów, aby odstąpili od interwencji wobec studentów popierających strajk robotników w Nowej Hucie, a które anonimowy autor wykonał 28 kwietnia 1988 r. przed Collegium Novum UJ i podpisał właśnie w ten sposób.

Ta dewiza niedługo potem została zamieszczona na medalu pamiątkowym, który JM Rektor UJ może przyznać osobie szczególnie zasłużonej dla UJ – w 2015 r. złoty medal otrzymał właśnie Profesor Jerzy Wyrozumski.

W świetle tych faktów nadanie konferencji tytułu przewodniego *Plus ratio quam vis* wydaje się w pełni uzasadnione, bowiem doskonale oddaje wyjątkową, wielką osobowość Profesora, Jego charyzmę i godne naśladowania cechy charakteru.

Konferencja odbyła się pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Rzeszowa Tadeusza Ferencza, JM Rektora UR prof. dr. hab. Sylwestra Czopka oraz Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego na czele z Prezesem prof. dr. hab. Krzysztofem Mikulskim. Zapowiedź konferencji i krótka relacja z obrad, zrealizowane przez studentów-dziennikarzy z uczelnianej telewizji StudentURa. TV, dostępne są pod linkami:


<https://www.youtube.com/watch?v=03Xgd9AHKHA&t=15s>
oraz <https://www.youtube.com/watch?v=u5nQIBPcJpM>

Organizatorzy planują wydanie materiałów pokonferencyjnych. Marzeniem niżej podpisanej jest, aby stało się to przed 7 marca 2020 roku – a więc przed dniem, kiedy Profesor Jerzy Lesław Wyrozumski ukończyłby 90 lat, co byłoby kolejną okazją do spotkania i wspomnień o tak wyjątkowym Uczonym.

WIOLETTA ZAWITKOWSKA

Uniwersytet Rzeszowski

¹ Ze względu na ważny służbowy wyjazd zagraniczny nie mógł być obecny w Rzeszowie prof. Stanisław Sroka. Przesłany przez Niego referat, traktujący o doktoratach honorowych Profesora Wyrozumskiego, zostanie opublikowany w planowanej monografii pokonferencyjnej.



PRZYSZŁY TYDZIEŃ
W PAU
Konferencje, Sesje, Imprezy